

Pɔɔri wãri dîi pátíri ketirì Kirisi kɔbe bèè bo Kɔdenti Di mpátíri náá ntì

Pɔɔri weè wãri di mpátíri Kɔdenti kɔbe. Ò do bo di wãri ke bo Efesi kó dihèi ndi kékeè dikɔnkɔðnni dîi bo Kɔdenti Kirisi kɔbe tînni miéke nè bemóm̄m̄m̄m̄be bè múnke do ò wàrimè kóò biéké itié mmai Kuyie nkó kuce miéke.

De kó dipátíri m̄ke itié nyibotí ibotí nku muwed̄unf̄õmmu ìnkè dîi ti náá m̄Muyaánsààmù duò nyèè pãrè kpéi nnè ti dò nke nyè p̄h̄n̄n̄è mèè botí ke teennè titàbè. Kòò wète ke ìkú Yesu tanf̄òtè ke benke ke tú dem̄ou de miéke medókumè mee tu dèènni.

Di mpátíri náánti duò ke dõmmè

1. Mud̄ummu 1:1-9
2. Metotímè mèè do ãnné Kirisi kɔbe bèè bo Kɔdenti be cuokè 1:10-4:21
3. Kirisi kou dò nkéndò mpáíí nwe nè dipopuò kó tináantì 5-7
4. Kirisi kou dò nkénte omáà kékáá ndè 8:1-11:1
5. Kirisi kɔbe dò nke ní ndõmmè kuwed̄undieku miéke nè Mudisààmù tu mù 11:2-34
6. Muyaánsààmù nduò nyèè pãrè kó tináantì nè ti bo ndómè titàbè 12-14
7. Mukúkéyántímù kó tináantì 15
8. Dikòù nè mud̄ummu s̄mmu 16

Mud̄ummu

¹ Mí mPɔ̀ari Kuyie nkuù n yu ke dó n naá Yesu Kirisi kó ditǎnnì mí nnè n népo Sositenni, tǔ di wǎũ di mpátíri díndi Kirisi kɔ̀be bèè bo Kòdenti.

² Ti di dɔ̀unko díndi Kirisi kɔ̀be bèè bo Kòdenti, díndi bèè wɛ̀nnénè Kirisi kè Kuyie ndi wénkùnnè ke di cǎ́nné, ke dɔ̀unko bèè kó dimàà yu ti Yiè nYesu Kirisi yètìrì tipítì timou. Yesu wèè tú ti Yiè nke tú be Yiè. ³ Kuyie nti cice nè ti Yiè nYesu Kirisi bè di dɔ̀d mmesàà nke di pǎ kuyè̀nnaatí.

Kuyie nti dɔ̀d mèè sàà nnè Kirisi ti kó mɛwɛ̀nnímè mièke

⁴ N sǎntímu Kuyie nsǎà nè kù di dɔ̀d mèè sàà nnè Kirisi di kó mɛwɛ̀nnímè mièke, ⁵ ke di pǎã ndemou botí, kè di nɔ̀ nke náá nKuyie nnáaàntì ke yé demou. ⁶ Ke yé Kirisi kó tináaàntì fiúkúmè di mièke tei. ⁷ Kè di mǎke Kuyie nkó yepǎ̀rè yemou díndi bèè bàa Kirisi bo wɛ̀tenímè. ⁸ Kuyie mbo di fíí kè di na kétuàke kumà̀nku. Kè ti Yiè nYesu Kirisi ñwɛ̀tiní ke báá yà ò bo di sei ntì ìnkè. ⁹ Kuyie nkùù di yu ke di taunnè ku Birè ti Yiè nYesu Kirisi, kù dò̀drimu kù béi ntì.

Meyatimè Kirisi kɔ̀be cuokè

¹⁰ N kɔ̀be n di náámmu nè ti Yiè nYesu Kirisi kó diyètìrì, ke tú di nyo ditǎbè tu mù kè meyatimè bá mbo di cuokè, kè dí nwɛ̀ mmeyèmmè mèmàà nè iyè̀ntotí ìmáà. ¹¹ N kɔ̀be n náá mmeemme ke yé Kodowe cǐ̀tè̀tè̀ kɔ̀be n nàkémè ke tú yekpà̀rè bo di cuokè. ¹² N kèèmu bèmabè tumè: Mí ntú Pɔ̀ari kou. Kòo tǎ̀u tu: Mí ntú Apodoosi kou. Kòo tǎ̀u tu: Mí ntú Pieri kou. Kòo tǎ̀u tu: Mí ntú Kirisi kou. ¹³ Di yèmmè dò̀ nKirisi toté toté màà? Mí mPɔ̀ari mî ku

di kpéí nkudapãáti ñnkàà? Bè di ãnné bàtémmù nè mîi kó diyètìràà?

14 N sãntí Kuyie n yí ãnnémè bàtémmù di kòò m̀òu kè dè í tú Kirisipusi nè Kayuusi. 15 Òm̀òu báá na ke d̀ò bè ò ãnné bàtémmù nè n kó diyètìrì. 16 Éé! Nh ãnnému bàtémmù Setifannaasi c̀f̀èt̀è k̀òbe, be kó dif̀onk̀ùò n yí yé kè m bo nhãnné ot̀òu m̀òu bàtémmù. 17 Kirisi í n t̀õ nkè m bo nhãã benìtìbè bàtémmù, wè n yu kè m bo náké Tináaansààtì ntì, ke bá ntì nàá nnè onìtì kó mecìi, tì yàà bo kék̀unne kudapãáti náaantì kó muwèrímù.

Kuyie nkó mecìi c̀ããnnèmè benìtìbè k̀õme

18 Kirisi kumè kudapãáti ñnkè kó tináaantì d̀ò nkuwaátòo nku bèè feti be borè, ke né tú Kuyie nkó muwèrímù t̀inti kù deeté bè ti borè, 19 kénd̀onnè tì wàrimè ke tú:

Bèè m̀òke meyèmmè m bo mè dèite,
kéũté mecìi yembè cìi.

20 We nténke né tú meyèmmè yiè? We ntu opátíyíétíwè? We ntu tinèitì yiè? Kuyie mbenkemu ke tú benìtìbè m̀òke mèè yèmmè tu mewáátéyèmmè mme.

21 Benìtìbè í na ke banté Kuyie nnè be kó meyèmmè, deè te kè Kuyie ntãáté ke deerí bèè tá tináaantì tì nàá ntì, t̀ì d̀ò ntiwááténáaantì bèè tì yete be borè. 22 Sifube d̀ó k̀éyà tidietì, kè Kerekibe bie wanti mecìi. 23 T̀inti me nnáá nKirisì kpéí nke bè baaké wè kudapãáti ñnkè, Sifube í d̀ó de kó tináaantì, tì d̀ò ntiwááténáaantì ntì bèè í tú Sifube be borè. 24 Bèè kó dimàà yie nKuyie, nSifube nè bèè í tú Sifube Kirisi bè benkúmu Kuyie nkó muwèrímù nè ku kó mecìi.

25 Ke yé Kuyie ndòòri dè dòmme dɛwáátékperɛ ndɛ ke né pɛ́ɛ́tɛ benìtìbè kó mɛcìi, kù dòòri kè dè dò ndè cīnnìmu ke né pɛ́ɛ́tɛ benìtìbè kó muwɛ́rímú.

26 N kàbɛ wénténè dimáà díndi Kuyie nyu bè. Mɛcìi nyembè nè benitidiɛbè nè bekprààtìbè bè í sū di miɛkɛ. 27 Kuyie ntùóté kutenkù kuù nkàbɛ wúó ndè kè dè dò ndɛwáátékperɛ ke fèikùnnɛ mɛcìi nyembè, ke tùóté bè wúó ndè kè dè cīnnì ke fèikùnnɛ bekperíbè, 28 ke tùóté bè wúó ndè ke dò ndè í tú dèmarè, bè sènkù dè ke fèikùnnɛ dedierè, kè dè naá ndɛtetirè, 29 kè dè bo yie kòo m̀̀òu báá déúkùnnɛ omáà Kuyie nyìkè. 30 Kuyie nkuù di taunnè Yesu Kirisi, kòo di duó mmɛcìi nke di wénkùnnɛ, ke di dɛɛ́tɛ ke di cǎ́nné kè di tú ku kàbɛ. 31 Tì wǎrimu ke tú: Kòò m̀̀òu d́́ kénsǎntí omáà, ò nsǎntí omáà Kirisi ò dɛɛ́tɛ mèè kpéí.

2

Pòòri do í náánnè mɛniticìi

1 N kàbɛ n kòtoo dìi m̀̀nnì di ciɛ, n do í di nàké Kuyie n náàntì nè yetannò dieyè yoo nè onìtì kó mɛcìi. 2 N do í d́́ kè di nàké titetì matì tìi í tú Yesu Kirisi bè baaké wè kudapǎ́tí ìnkè o kpeti. 3 M bo dìi m̀̀nnì di ciɛ ke dò nhocìrì nwe kè kufɔ́wáá nní nni mbo kè ù kpeutí. 4 N do í di tiè ke di náá nKuyie nnáàntì nè mɛnǎànkùò nyoo nè mɛcìi, n do náánnè Muyaánsààmù kó muwɛ́rímú mmu kè benìtìbè banní, 5 kè dè bo yie nkè di tákùmè bá nfííkú onìtì kó mɛcìi nyìnkè, mè nfííkú Kuyie nkó muwɛ́rímú ìnkè.

Kuyie nkó mɛcìi s̀̀rimu

6 Nh ò nnáá mmɛcìi nKirisi kàbɛ bèè kpenkɛ bèmbɛ Kuyie nkó kucɛ miɛkɛ, dɛ kó mɛcìi nyí tú

kutenkù kuù nkōme yoo bèè baké be kōme, ke yé bèè baké be wērímú yóó deèmèmu. ⁷ Ti náá nKuyie nkó meciì mme mèè sòri, kù do tāāté mè kè kutenkù mu nyí bo, ke bo ti tanné ku kó tikpeti miεε. ⁸ Bèè baké kutenkù kuù mbè í banté de kó meciì, nkè bè do mme banté bè na bá mbaaké ti Yiè ntikpeti yiè nkudapāātí ìnkè. ⁹ Tì wàrimu ke tú:

Òmòu í yà dè,
òmòu í kèè tì,
òmòu í totí tì o yèmmè

Kuyie nde ndòò bèè kù dó be kpéí.

¹⁰ Kuyie nduó nkè ku Yaá mbenke tímbe ku kó disòrì, ke yé Muyaánsààmù yémèmu demou bá Kuyie nkó disòrì dièrì. ¹¹ We mbo na kényé otòu yèmmè dòmmè kè dè í tú o mómmuò, mèè botí nku òmòu í yémè Kuyie nyèmmè dòmmè kè dè í tú Muyaánsààmù. ¹² Kuyie nti duó mmùu Yaá nyí tú kutenkù kōmu, Kuyie nkōmu mmu kè dè bo yie nkè ti banté kù ti dòò dè nè ku kó mesàà. ¹³ Ti òò í nnáá Kuyie nnáañti nè onìtì kó meciì, ti ò nnáá Muyaánsààmù ti duó nti nti. Ti òò nti ntiè Kuyie nkó benitibè.

¹⁴ Wèè í mōke Muyaánsààmù ò báá na kényie Muyaánsààmù ti náá Kuyie nkpeti tì, tì ò ndò ntiwááténáañti nti o borè. Bèè mōke Muyaánsààmù beè bo na ké tì banté, bèè í mù mōke bè báá na ké tì banté. ¹⁵ Wèè mōke Muyaánsààmù wèè bo na kébanté demou, wèè í mù mōke ò báá na kóò bekénè, ¹⁶ tì wàrimu ke tú:

We nyé ti Yiè nyèmmè dòmmè?

We nkù duó nyitié?

Tínti me mmòkemu Kirisi kó meyèmmè.

3

Kuyie ntǎmbè bəmǎu bè mǎmu

¹ N kǎbe n yí di náánnè ke dǎnnè bèè kpenke Kirisi kó kuce miεke, n di náánnè ke dǎnnè kutenkù kuù nkǎbe mβε, ke yé di kpaá bεmmè Kirisi kó kuce miεke. ² N do di duó mεmiè mμε, n do í di duó mmuciè, ke yé di do í yóó namè ké mù di, bá nè yíenní di báá na, ³ ke yé di kpaá mǎkemè kutenkù kuù nkǎbe kó mεyèmmè dèè tu yekpàrè nè mehèmmè dεè bεnkú di fǎmmu í cèètεmè. ⁴ Kòò mǎu tú: Mí ntú Pǎari kou nwe, kòo tǎu tu: Mí ntú Apodoosi kou nwe. Di dǎari ke dò mbèè í yé bεmβε Kuyie.

⁵ We ntu Pǎari ke we ntu Apodoosi? Ti tú Kuyie nkó betǎmbè mβε ke di niité Kirisi kó kuce, bá wè kòò pǐ nKuyie nyè nwèe pǐ mmùù tǎmmú. ⁶ N fiímmu, kè Apodoosi yǎare, kè Kuyie nte kè dè kòté. ⁷ Dè í tú wèè fií nyoo wèè yǎare bεè dǎd mǎmamù, Kuyie nkùù te kè dè kòté, kuù dǎd demǎu. ⁸ Wèè fií nnè wèè yǎare bè mǎmu, Kuyie nyóó yietí bá wè o tǎmmú dǎmmè mμε. ⁹ Ti wε nke pǐ nKuyie nkó mutǎmmú mmu kè di tú Kuyie nkó kupaku, ke dò nKuyie ncǐètè kó imarí. ¹⁰ Kuyie nkuù n duó kè n dò mbεmaribè kóo kótì ke pǔùté kè betǎbè sǎkù, bá wè ò né ndake ò maà mèè botí. ¹¹ Dipǔù dǎu nke dèèmu diì tu Yesu Kirisi, òmǎu báá na kèpǔùté diterì marì. ¹² Dipǔù dimáà ìnkè bεmabè maàmμ nè timátì péítì, kè betǎbè maà nè mεsǎ, kè betǎbè maà nè yetásàayè, kè betǎbè maà nè ideí, kè betǎbè maà nè timútì, kè betǎbè maà nè tiyontì. ¹³ Bá wè ò maánè dè bo feitè Kuyie mbeéntì yiè, kè kùu dè yàáké nè

muhǎǎ. ¹⁴ Wèè maá dipũũ ìnkè kè muhǎǎ nyí còúté o kperε, de yiè mbo péte tícuuti. ¹⁵ Kè wèè kperε me ncòúté, ò báá péte tícuuti, ò né yóó cootému kè dè né ndò nhò yenté muhǎǎ mmieke ke yè.

¹⁶ Di í yé ke dò ndimou di wē nkétú Kuyie nkó tɛɕĩtè nte kè Muyaánsààmù bo di miεkaá? ¹⁷ Kòò mǎu kùǎ Kuyie ncĩtè Kuyie mbo ò kùǎ múnke, ke yé Kuyie ncĩtè dòmmè páíí nwe kè di wē nke te ntú.

¹⁸ Òmǎu bá nsou nhomáà, wèè yèmmè dò nhò cii kutenkù kuù nkó meciì wèè yei nkè dèe yie nkòo péte meciì mómmǎmmε. ¹⁹ Ke yé kòò mǎu yèmmè dò nhò cii kutenkù kuù nkó meciì Kuyie nhò wúo nkuyènkù nku. Ti wǎrimu ke tú: Kuù duò nkè meciì nyembè cii mbè pĩ. ²⁰ Kè titeti wǎri ke tú: Kuyie nyému meciì n yembè yeñtotí. Kù yému ì tùmè detetirè. ²¹ Òmǎu tũ mbá mpǎti ò wéñnèmè yie nyoo yie, bεmǎu bè tu di kǎbe mbe. ²² Pǎǎràà, Apodoosàà, Pieràà, kutenkàà, mufòmmaà, mukũũnáà, demǎu dè tu di kperε ndε, ²³ kè di tú Kirisi kǎbe kè Kirisi tu Kuyie nkou.

4

Kirisi kó yetǎrè

¹ Di dò nké nti wúo nKirisi kó betǎmbè mbe ò duó nkè bèè náà nKuyie nkpeti tii sòri. ² Bè bèkú tii otǎnti tu ò bo mpĩmmè o tǎmmú weti weti. ³ Mí nkpeí kè díndi yoo kutenkù kuù nkó kubeéndieku makù bo m bekénè, dè í n kǎónnè, n yèmmè me mmúnke í m bekùnè. ⁴ N né í yé n wenni páíí, n Yiè nweè tu n kóo beénti. ⁵ Dεè kpéi nte kè n tu di bá mbekùnè òmǎu kè dimǎnni mu nyí tùòke. Mbaanè ti Yiè mbo

wētenímè, weè yóo fei ndèè kó dimàà do sōri demou, kédenneni dèè kó dimàà bo benitibè yèmmè mieke, kè Kuyie nsāntε bá wè ò mǎnnè dīi sānni.

⁶ N tūóté mí nnè Apodoosi ti kó medonnimè kè dè bo di teennèmu kè di banté dináaanhāntírì dīi tu: Òmòu báá sénté tīi wàri. Òmòu tū mbá ndéúkunko omáà yoo Kuyie nkóo tōnti mǎu ke kékunko otòu. ⁷ Dè dōmmε kè di déúkunko dimáà? Di mǎke dè Kuyie nkuu í dè ndi pǎà? Kè kuu dè ndi pǎ, ba nte kè di pōti ke dò ndīi dè wáá nnè dimáà.

⁸ Di yèmmè dò ndi yītému kè dè sǎnnè kè di kpenke ke baaté, dè í dò mmεmmε, n né báámmu Kuyie nke dó dèe mè dǎò kè tí wēnné kébaaté. ⁹ Dè dò nKuyie ntūóté tínti ku kó betōmbè mbε ke dǎò kuyóu kǎbe, kè ti dōnnè benitiyeibe bè dó kékuo bè, benitibè bemou nè Kuyie ntōrè de ìkè. ¹⁰ Ti naá ntiyeinti nti Kirisi kpéi, Kirisi kpéi nkè díndi ciité, kè ti cīnni kè di kpeñni, kè bè ti sènkú ke di sánti. ¹¹ Mómumu nwe nè yíenni ti fēūrímè nè dikōnni nè sinéyēi, ke kpa tiyààti, kè bè ti fēũnko, kè ti áánte tipūti timou ke kpa ti ā dè ¹² ke pī mmutōmmú ke yonnè, kè bè ti sáá nkè ti bè pǎa nKuyie nkó mesàà, kè bè ti fēũnko kè ti mi, ¹³ kè bè ti náá ntiyeiti kè ti bè tēnnìnko tisààti, kè bè ti wúo nkutenkú kuu mmieke ke dò ntiyonti nè desīntékpere bè útóo dè.

¹⁴ N yí tī ndi wàri ke bo di ānné ifei, n tī ndi wàri ke bo di tiémmu díndi m bí n dó ì. ¹⁵ Bá kè di mǎòte bèè di baké kè bè tūòke tekoupiíítè (10000), mīi tu di cice ke yé mīi di nǎkémè Tináaansààti ke di benke Yesu Kirisi kó kuce. ¹⁶ N di náámmu n tūnne n kó meborimε. ¹⁷ Dèè te kè n di duónko m birε Timōntee n dó wè mediè kòò tū nti Yìè nYesu kè dè wenni, kòò

bo di dentε n tũ mmèè botí Kirisi κε mè tiè nKirisi kòβε tĩrè yeməu.

¹⁸ Bèmabè di miεκε mòκε sifeí nsi kè be yèmmè dò n yí kəroo di ciε. ¹⁹ Kè Kuyie ndó n kəroomu κε bo yà de kó sifeí yembè, kέyà nsà kè bè nàánnè be nò mää yoo bè dđđri tĩmatĩ. ²⁰ Kuyie nkprààtiyyu í tú munúbémmù mää, di tu nè mεdəđrĩmè mme. ²¹ Di dó nnĩ nkəroo di ciε κε tə didáu ndià? Yáa di dó nnĩ nkəroo κε di dó κε yəđ?

5

Meyi mmèè dđđri Kirisi kòβε cuokè

¹ N yomu bè nàámmè tipĩtĩ timəu di borime í wennimè. Kè di dəđri bá bèé í tũ nKuyie mbè í dəđri dè. Bè tu òməu dəutinè o cice pokù. ² Nè mεmme kè di kpráa mòκε tεfentè, dè do dò ndi yèmmè mεè caàrè kè di beti de kóo nĩtĩ di cuokè. ³ Mĩ n kpréi, bá n yí mε ndi bonèmmè, n yèmmè di bonèmu kè n dié nke bekénè de kóo nĩtĩ. ⁴ Di tíi nnè Yesu kó diyètĩrĩ, n yèmmè nè ti Yiè nYesu kó muwērímu dè yó ndi bonèmu. ⁵ Kè di ò duó ndibəđ, kòo kəntĩi kú kòo wēnnĩi cooté tibeéntĩ yiè.

⁶ Di í dò nkénsāntĩ dimáa di wennimè, κε yé mutie mùu muuti pēē mù ɔɔ mmamè sām̀p̀d̀ nwe kè tipéècootĩi múútĩ timəu. ⁷ Deitenè mutie mùu muuti pēē di miεκε kéntú tipéècootĩi pàntĩ, κε yé bè kùəmè Kirisi wèè tu diyentébbanni kó fεpièfè ti kpréi. ⁸ Nè dè kpréi nyóunè kè tí mbaànnè pēē wèè í kəərenè mutie mùu muuti dèè tu ti bo nwennimè κε náa ntimóm̄m̄nti, kέyóu pēē wèè kəərenè mutie mùu muuti dèè tu tidənnitĩ nè mufòm̄mu yeimu.

7 Kè di màke tìmatì nè ditòbè deè benkú di yĩ̀kè m̀. Di níí na mmimmu bè di d̀òri dìi m̀nnì mèyèi, nkè bè yùúkú di kperè di yóu kè d̀e yèi. 8 Dìi pètinkè d̀òri mèyèi nke yuuku ditòbè. 9 Di yému ke dò mbèè borimè í wenni bè í tati Kuyie nkprààtiyuu. Di bá nsóu ndimáà: Bèè fòu mufòmmu muyèimu nè bebòoféúbè nè bèè d̀outi d̀outinè betòbè, nè bèè d̀òrite isòke: Benitidaabè bèè d̀ounè bedatòbè nè benitipòbè bèè d̀ounè bepotòbè, 10 nè beyóóbè nè bèè duó mbe yèmmè idíítí nè tinaà̀yã̀tí nè bèè càari betòbè yètè nè yeyoyóókperè. Bembe kó dimáà í tati Kuyie nkprààtiyuu. 11 Di mièke bèmabè do tú bèè nìtìbè botí kè Kuyie ndi c̣ĩ̀ ndi yèi, nke di cà̀nè kè di tú ku kòbe, kè kù dì wénk̀nnè. Yesu weè te kè Kuyie mmè d̀ò nè ku Yaá mmièke.

Kirisi kou bo na k̀nd̀òri ò d̀òràà?

12 Bèmabè di mièke tú d̀èmarè í ci, mómumuò nwe, demou dè né í ti d̀òri mesàà. N yí ci d̀èmarè n né í yóó yie nkénaá ndèmarè kó kudaakù. 13 Di tú tidiiti bo dipitiri kpéi nke kè dipitiri bo tidiiti kpéi, mómumuò nwe, nè memme Kuyie nyému dedé de mànku tik̀nti tii me nyí bo di bo ndouti d̀outinè mèè kpéi nditòbè, ti bo ti Yiè nKuyie nkpréi nke, kòò ti te. 14 Kuyie kùu te kè ti Yiè nyànté kuù kó muwèrimú yó nte kè ti yànté múnke.

15 Di í yé ke dò ndi k̀nti tu Yesu kpèti ntaà? M bo túóté n k̀nti kéduó nhonitipòkù wèè d̀outi d̀outinè benitidaabàà? Biti biti! 16 Di í yé ke dò kòò niti duónè onitipòkù wèè d̀outi d̀outinè benitidaabè bè naá tik̀nti tìmáà ndià? Ke yé ti wàrimè ke tú: Bedé

di me nyí yóó na ke pĩ ndimáà, puokenè kéyenke, kè dèè tǔñè di bo ndómè kè dè di tuò.

¹⁰ Kirisi kàbe bèè po nè bèè ye, n yóó mè mbéi ndiì nùù í tú n kperi ti Yiè nkperi ndi, wèè ye nhò báá yete o dǎu. ¹¹ Kòò me nhò yete ò nkóké. Onitidù me nyí dò nkébeti o pokù.

¹² Díndi betǎbè (n yóó di náké tì í tú ti Yiè nkpeti, n kpeti nti) kè Kirisi kou mǎu po wèè í yie nKirisi kòò dǎ ké nhò ye nhò báá ò bèti. ¹³ Kòò nitipòkù wèè me ntú Kirisi kou ke ye nwèè í yie nKirisi kòò dǎ ké nhò po ò báá ò yete. ¹⁴ Ke yé onitidù wèè í yie nKirisi ò tǎkénèmè Kuyie nnè ò pokù kpéí, kòò nitipòkù wèè í yie nKirisi kòò tǎkénè Kuyie nnè o dǎu kpéí, kè bè me nyàte be bí bo déténè Kuyie nke né do kù tǎkénè. ¹⁵ Wèè í dǎ Kuyie nkè wèè yete wèè dǎ Kuyie nwèè wè yóu. De mǎnni dèmarè ténke í bè tàunko. Kuyie ndi dèeté kè di bo nfòu diwèi mièke nke. ¹⁶ Onitipòkù, a bo yíme kényé ke dò nha bo dèeté a dǎu? Onitidù a bo yíme kényé ke dò nha bo dèeté a pokù?

Bá wè wè yie nho fǎtìrì

¹⁷ Kè dè í tú m mè mbo ke náá ntì ìnkè, bá wè wè yie nho fǎtìrì Kuyie nyóó ò dèeté kòò bo di. Tiñti n tièmmè Kirisi kàbe bemǎu. ¹⁸ Kè Kuyie nyóó da dèeté ke sǎ nkàa cǎnté bá nsǎrì kàa me nyí cǎnté bá ntú a bo cǎnté. ¹⁹ Kàa cǎnté yoo a í cǎnté de kpeti í bo, a bo nyíèmmè Kuyie nkuó dèè wenni. ²⁰ Bá wè wè mbo Kuyie nyóó ò dèeté kòò bo di fǎtìrì kéntū nKuyie. ²¹ Kè Kuyie nyóó da dèeté ke sǎ nha tú kudaakù bá nyǐèkù. Kè kuce me mbo a bo yímè ke ténke bá ntú

kudaakù á yè. ²² Kε yé wèè do tú kudaakù ò tiekemè omáà Kirisi kó metaummè miεke, wèè do te omáà kòo naá nKirisi kó kudaakù. ²³ Kuyie ndi dontému ke yietí kudonku diékù, ténke bá naánnè benitìbè kó tidaatì. ²⁴ N kàbe bá wè ò mbo Kuyie nyóó o deeté kòo bo diì fòtìrì ké nkù tū.

Bèè kóké nè bekúpobè

²⁵ Bèè í po nè bèè í ye, n yóó mè mbéi ntì í tú ti Yiè nkpeti, mí nKuyie ndòò wè mesàà mmî yèmmè mè dò, kè di bo na kéyie n kpeti.

²⁶ N yèmmè dò nti mè mbo yèè mòrè yeyiye miεke, dè wennimu ke dò nhonitì mbo o fòtìrì. ²⁷ Kàa mòke a pokù, a báá yí a bo ò bèti, kàa me nyí mōke, a bá nwanti képuoke. ²⁸ Kàa po a í dòò meyei, kàa me nye nha í dòò meyei. Bèè po nè bèè ye mbè yó nháárìmu, deè te ke n yí dós di ta meháárìmè miεke.

²⁹ Nte n duò nyì tié: Dimònni kùpému, bèè po, bè ndò mbè í po. ³⁰ Bèè kuò mbè bá ndakenè yedabùò, bèè yànkù bè bá ndakenè tiyānkùtì, bèè do mbè bá ndakenè mudommu. ³¹ Bèè mòke tikpàtì bè bá ntì dàkenè, ke yé kutenkù autémè ke bo deè.

³² N dós ké di deeténnè iyentotí nyi, wèè í po ò ð ndakenè ti Yiè nkó mutōmmú mmu, ke dós kédòò ti Yiè ndós dè. ³³ Wèè po kòo ndakenè o cīètè kó mutōmmú, ke dós kédòò o pokù dós dè. ³⁴ Kòo yèmmè bo tipīti tidé. Mèè botí nku onitipòkù wèè í ye nnè osapàà nwèè í ye mbè ð ndakenèmè ti Yiè nkó mutōmmú, ke dós kénwenni be kònti nè be yèmmè. Wèè me nye nhò ð ndakenè o cīètè kó mutōmmú mmu ke dós kédòò o dòu dós dè.

³⁵ N yí di dǎarinè muwērímú, n dǎ kǎ di teennèmu kǎ di mbo kǎ dǎ wenni, ke taunè Kuyie nke pĩ nku tǎmmú.

³⁶ Kòò mǎu wǎá ndipocǎnni ke sǎ ndi dǎ kǎpǎǎtǎ di túòrè, kòò dǎ kǎ di túótǎ, ke di túótǎ, wǎ í cǎàrè.

³⁷ Kòò mǎu me ntotí o yǎmmè weti weti, ke bo na kǎmpĩ nhomǎá, ke bǎá túótǎ o pocǎnni, wǎ í cǎàrè.

³⁸ Wǎè túótǎ o pocǎnni ò dǎò kǎ dǎ wennimu, kǎ wǎè í túótǎ kòo kpere dǎke wenni.

³⁹ Onitipòkù wǎè ye nhò taunè o dǎu nwe be fòmму mumǎu miǎke, kòo dǎu me nku ò bo na kǎyenke ò dǎ wǎ kǎ de yǎ ncǎnke tú Kirisi kou. ⁴⁰ N yǎmmè dǎ nkòò í wǎte ke yenke dǎ dǎke bo nhò naati. N yǎmu ke dǎ n nǎá ntì Muyaánsǎàmù muù tì nni nduó.

8

Iwũǎ bè fié ì yebǎkè

¹ Di mǎ nni mbekemè di bo nhǎmmè iwũǎ bè fié ì yebǎkè ì kó imaa.

Timǎu ti tì yǎmu. De kó meyǎǎtǎmè botí né ǎǎ onìti nwe tefentǎ, a bo ndómè otǎu dǎè ti kpénkùnkò Kuyie nkó kuce miǎke. ² Wǎè yǎmmè dǎ nhò yǎ dǎmarè ò mu nyí yǎǎtǎ ò dǎ nkǎnyǎ kǎ dǎ mǎmè.

³ Wǎè dǎ Kuyie, Kuyie nwe nyǎ.

⁴ Di m beke ke tú: Ti bo na kǎncǎá nyiwũǎ bè fié ì yebǎkǎà? Ti yǎmu ke dǎ nyebǎkè í mannè Kuyie. Kuyie mbo kumǎá ndi. ⁵ Bá kǎ benìtibè yǎmmè dǎ nKuyie nyí bo kumǎá, kǎ dǎterè marè bo ke kù mǎnnè, ke mǎke muwērímú kǎĩnkè nè ketenkè. Kutenkù kumǎu miǎke yebǎkè bomu kǎ benìtibè tu

yè m'annè Kuyie. ⁶ Tínti yé ke dò nKuyie mbo kumàà ndi, ti cice wèè d'ò d'è m'òu, wèè ti te. Kè ti Yiè mbo omàà Yesu Kirisi, Kuyie nnè wèè bè d'ò d'è m'òu, wèè ti duó mmufòmму.

⁷ Kirisi k'òbe bèè do manténè bè bo nfeumè yeb'òkè ke mu nyí kpenke nè yienní, kè be yèmmè dò nyeb'òkè yèè te de kó imaa nkè bè ì càáké dè mbè k'ònnè be yèmmè mieke ke bè s'ínkùnko. ⁸ Mudii kpeti í bo tínti nè Kuyie nti kó metaummè mieke. Kàa í di dè í da yaari dèmarè, kàa me ndi dè í yóó da yíé dèmarè.

⁹ Kàa bo na k'èncáá mbè fié ì wũs yeb'òkè, kè dè báá da d'ò d'èmarè a né ndake ke báá b'ò nwèè mu nyí kpenke Kuyie nkó kuce mieke. ¹⁰ Wèè mu nyí kpenke Kuyie nkó kuce mieke k'òò yà f'ó nwèè yé Kuyie nnáànti, kàa k'ari yeb'òkè kó ditou mieke ke yo ndè báá yáúkùnne o k'ònti k'òò ncáá iwũs bè fié ì yeb'òkàà? ¹¹ A y'íé m'èè k'péi mba nte kàa b'ò nwèè mu nyí kpenke Kuyie nkó kuce mieke Kirisi ku wèè k'péi. ¹² Ke yé a b'ò ndi m'ònni wèè mu nyí kpenke Kuyie nkó kuce mieke. A yeténè Kirisi nwe o m'ómmu. ¹³ Kè imaa nyi bo nte kè m b'ò n kou meyi mmieke, m báá ì càáké, n yàà bo ò b'ò mmèè k'péi.

9

Bè dò nkéd'ò d'è Kuyie nt'ònti nè o dò nkéd'ò d'è

¹ M báá na kéd'ò d'è n'ómàà? N yí tú Yesu t'ònnàà? N yí yà ti Yiè nè n n'ònfàà? Míi í di n'áké Kuyie nnáàntàà? ² Bá kè bet'òbè yé n yí tú Yesu t'ònni, d'índi do dò k'ényému, ke yé míi di n'ákémè Kuyie nnáànti kè di c'èète.

³ N ti nténnìnko bèè n wátìrì. ⁴ M pĩ mùù tōmmú í dò di nni nduò kè n yo nke yānnàà? ⁵ N do í dò nkém̄m̄ok̄e m pokù wèè tu Kírìsi kou kè ti n̄eitaà, Yesu t̄or̄è n̄è o n̄eí n̄è P̄ieri b̄è d̄ommaà? ⁶ Mí nn̄è Bannabaasi t̄i m̄áà d̄ò k̄émp̄ĩ mutōmmú ke yonn̄è, kè di teénn̄è bet̄ab̄àà? ⁷ We nh̄āp̄ònt̄i piú om̄áà? We nfiiku detie nke í yo nde be? We nc̄emm̄u in̄ààke ke í ȳ nyì miè?

⁸ Di yèmm̄è bá ndò n n̄áá nke wetí kutenkù kuù nkpeti m̄áà. Tì w̄àrimu M̄oyiisi kó ikuó miēke ke tú: ⁹ Báá táú nfen̄àáf̄è n̄ùù f̄e puòt̄i d̄i m̄ònn̄i tidiit̄i, Kuyie nkuó nyin̄ààke nyi mes̄émm̄àà? ¹⁰ Tì n̄àà nt̄i k̄p̄éi nke, ke tú, wèè kùút̄i tidiit̄i n̄è wèè t̄i puòt̄i b̄è d̄ó muc̄ònt̄imu mmu b̄ed̄é. ¹¹ Mí nwèè di duó ndi w̄èr̄è kó mud̄i di bo n duómm̄è tidiit̄i d̄èè di yonkaà? ¹² Kè di teénn̄è bet̄ab̄è, n do í dò nké di beke kè d̄èe p̄èšt̄é be k̄per̄àà?

M p̄èt̄inke duó m m̄áà ndi kè d̄èmar̄è báá d̄ít̄inn̄è Kírìsi kó Tin̄áāns̄ààt̄i. ¹³ Di í ȳ ke dò mb̄èè p̄i nyikuó t̄ōmmú Kuyie nc̄f̄èt̄è miēke b̄è de nyonn̄è, kè bèè feu iw̄ũ̄ diw̄ũ̄t̄ànn̄i ìnk̄è kè b̄è m̄òke be kó imaan̄àà? ¹⁴ M̄em̄me Kuyie mb̄éimm̄è ke tú bèè n̄áá nKuyie nn̄áānt̄i b̄è t̄i n̄áá mb̄è, mb̄è duò nke b̄è yo.

¹⁵ Mí n yí beke d̄èmar̄è òm̄òù, bá m m̄è ndi w̄āũ̄m̄è dip̄át̄iri n yí d̄ó di n duó nd̄èmar̄è, kè n ku n̄è dik̄ònn̄i d̄è t̄ō̄n̄è m bo m̄òmm̄è k̄écake n yèt̄ir̄i. ¹⁶ M báá na k̄éȳóu Kuyie nn̄áānt̄i ke ȳ Kuyie nkuù ti nni nduómm̄è, kè n yí d̄ò m̄em̄me Kuyie mb̄á n yóu. ¹⁷ Kè m p̄i nde kó mutōmmú n̄è diw̄èi, Kuyie mbo n yiet̄i, bá kè n yí d̄ó k̄é mù p̄i, n dò nké mù p̄ĩmm̄u ke ȳ Kuyie nkuù mù nni nduómm̄è. ¹⁸ D̄ende tú n kó mutōmmú k̄p̄amu tiyetaà? Ǽ, n kó tiyeti tú

diwèi ndi nè m bo nákéme Kuyie nnáànti fààrè ke báá còuté tiyeti n do dò nkécòuté ti.

¹⁹ N temu m mǎà, n yí tú òmǎu kó kudaakù, ke né duó m mǎà ke tú benitibè bemǎu kóo tǒnti, ke bo yǔǔnní kusǔkù Kirisi kó kuce miεε. ²⁰ Nh ã mbo Sifube cuokè ke dǎòri bè dǎòrimè mme, kè bè tǔ nyikuó, nní nyi tǔ ke bo yǔǔnní kusǔkù Kirisi borè. ²¹ Kè m bonè dìi mǎnni bèè í tú Sifube, bèè í yé Mǎyiisi kó ikuó be cuokè, nní ndǎòri bè dǎòrimè, ke dò n yí mǎke ikuó ke né tǔ nKirisi kó ikuó. ²² Kè m bo bèè mu nyí kpenke Kuyie nkó kuce miεε, m bè ènne n m mǎà, kè bè yǔǔnní Kirisi borè. M mè dǎòri memǎu kè dè bo yie nkè n deeté bèmabè mbe. ²³ N dǎòri memme ke bo pité Tináaṅsààti nti, kè tí wǎnné kététi ti kó ticuuti.

²⁴ Di yému ke dò mbèè betí muceé mbè ã ncokù kòò mǎà weè pété tiyeti. Ncokùnè mesàà nképété tiyeti. ²⁵ Bèè dó kébeté muceé mbè ã keté kémbéú kè dè yóumu, kè bè mǎke bè ci dè péu. Bè wanti kápété ketenkè kie nkó tiyeti nti, tǔi í mǎnni, kè tínti wanti kápété keĩnkè kó tiyeti tǔi yó mbo sǎǎ. ²⁶ Dè te kè n cokù ke yé m beti dè, n yí sǒnté ke puòti detetirè. ²⁷ N fǔũnko m mǎà ndi weti weti ke pǐ n kǒnti mesàà nke yǐkù m bo nákéme betǎbè Kuyie nnáànti kè Kuyie nné n dootóo.

10

Di bá ndònnè Isidayεeri kǎbe

¹ N kǎbe n yí dó di yé nti yembè do kérímè dikpáà cuokè kè diwetiri bè ni, kè bèe sénté dàmmèrì tipènti kou. ² Ti bo na ke dò bè ãnné bàtémmù diwetiri

miεke nè dàméèrì miεke, bè yié mmèè kpréi nke tũ Mòyiisi. ³ Kè bèè di bεmou mudii mùù duòní keĩnkè, ⁴ káyà bεmou Kuyie mbè duó mmèè nie, mèè yìèní dipèrì. Dε kó dipèrì do bεnkú Kirisi nwe. ⁵ Nè mεmmε Kuyie nyí mpénsirì bèmabè bε miεke kè bèε kú dikpàà miεke.

⁶ Dè dđò mεmmε ke bo bεnke tímbe kè ti bá mbè dònne kéndó meyi nkó mudòrimù. ⁷ Di bá ntũ nyebàkè, bε miεke bèmabè do dòmme. Ti wàrimu ke tú: Kè bèè di káyà menaà nkéité kénhau. ⁸ Di báá ndouti dautinè ditòbè, bε miεke bèmabè do mε ndđò kékú sikoupirísidé nè sikoupirísitāati (23000) diyie dimáà miεke. ⁹ Di bá nyíinko Kuyie mmiεke, bèmabè bε miεke do mε ndđò kè iwààkke bè dōmmú kè bèε kú. ¹⁰ Di bá nséi nKuyie, bε miεke bèmabè do mε ndđò kè Kuyie ntōnní ku tōnni dii kòu kè dii bè kùò.

¹¹ Dè mè dđò kè bè ti wàri ke bo bεnke tímbe yemòrè sonye yie nkòbe. ¹² Kè dè tũ ndò mεmmε, wèè yèmmè dò nhò còmú wè nyé kòò báá do. ¹³ Mεbennímè mamè í di tuòkùnì betòbè í yémè. Kuyie mbéi ntì kù tì dòrimu, kù í yóó yóu kè mεbennímèe pēēté di wērímú kè mè di tuòkení kuú yé kù yóó yīmè ké di mè na káyè.

¹⁴ N kòbe n di náammu, bá ntūnnè yebàkè. ¹⁵ N di náánnè ke dònne benitìbè bèè ciì bèmbe. Wénténè di mómmbε n di náá nti. ¹⁶ Ti òs sante Kuyie nkáyà fèè bòòfè fèè bεnkú ti wēmme Kuyie nkó mesàà nti pētémè nè Kirisi kó mukũ mmiεke. Ti wèrí dii mōnni pēè ke cáá ndè bεnkú ti wērímè mme Kirisi kó tikònti miεke. ¹⁷ Ti òs nyóó wéri pēè kòò wērīmu, dè mε ndò nè Kirisi kòbe, bá kè ti sũ, ti wē nhonitì omáà

ndi. ¹⁸ Wénténè Isidayεεribε kó meborime, bèè càá nyiwũõ bè feu ì Kuyie mbè kù tàunèmu.

¹⁹ Dè í me ndò nè imaa nyì fié yebòkè, imaa nyoo yebòkè dè í mαke muwērímú mamù. ²⁰ N né dó ké di náké tì tú: Kè imaa mbè fié ì Kuyie mbè tàunkonè Kuyie, meè botí nku imaa mbè fié ì yebòkè bè tàunkonè mē yebòkè. N né í dó òmòu di miεke ntaunè dibòð. ²¹ Di báá na kényà ti Yiè nkó febòðfè nè yebòkè kafe, di báá na kèdi ti Yiè nkó mudii nè yebòkè kōmu. ²² Yáà di dó kèíi nti Yiè nkó kemieke nke? Di yèmmè dò ndî kpeñni kóo pēštáà?

Dèmarè í ci, demou dè né í dɔari mesàà

²³ Bèmabè di miεke tú: Dèmarè í ci! Mómmuo, demou dè né í ti dɔari mesàà. Dèmarè í ci, demou dè né í ti teénnè Kuyie nkó kuce miεke. ²⁴ Òmòu bá nwanti omàà kó mmucšntimu, ò pètinke nwanti otòu bo cšntemè mme.

²⁵ Di bo na kèncáá mbè fiiti ì maa ndikàtìrì kè di yèmmè bá ndi bekùnè. ²⁶ Tì wàrimu ke tú: Ketenkè nè dèè kó dimàà bo ke miεke, ti Yiè nweè dè te.

²⁷ Wèè í tũ nKuyie nkòo di yu mudii kè di kòte, dí di bè di duó ndèè kó dimàà, di yèmmè bá ndi bekùnè.

²⁸ Kòò mòu me ndi náké ke tú: Bè fèúté i mmaa dibòð ndi. Di báá di, dè yàà bo kàkénè mē wèè di náké. ²⁹ Dè í tú n yē dî kó meyèmmè yó ndi bekùnè, wèè me ndi náké o kpéi nke.

Kè dè yèmmè òmòu bo yĩ otòu kpéi mbá nte kè n yóu n dó kédòð dè, ³⁰ kè n sante Kuyie mmudii kpéi nke yo, nhòmòu báá na ké n sei.

³¹ Kè di yo nyoo di yš, di dɔari dèè kó dimàà dè ndéúkunko Kuyie nyètìrì. ³² Di bá ndɔari dèmarè dèè bo bə nhotòu, Sifu yoo wèè í tú Sifu yoo Kirisi kou

mòu. ³³ M mómumu n yí wanti n kó kuyèhnaatí, n wanti betàbè kòku nku, kè dè bo yie nkè bèe cooté.

11

¹ Ntūnne n kó meborime, kéndònnè m mómumu n tūnnemè Kirisi kōme.

Onitipòkù nè onitidàù bè bo ndòmmè bè báá ndii m̀nni Kuyie

² N di sántí di yémè n kpéi nyemàrè yemou nè di tūnnemè itié n di duó nyi. ³ N né dó di nyé tì tiù tú tii: Kirisi weè baké benitidaabè, kòo nitidàù baké onitipòkù, kè Kuyie mbaké Kirisi. ⁴ Dèè kpéi nte kòo nitidàù bàá nyoo ò nàá nKuyie náaantì ke óké dèmarè ò sènkèrì Kirisi nwe. ⁵ Kòo nitipòkù me nyí kánkè o yuu ò bàá ndii m̀nni yoo ò nàá nKuyie nnáaantì ò sènkèrì o d̀ù nwe dè í cáánnè ò bo kuómè meyubii. ⁶ Kòo nitipòkù í d́ kénkánkè o yuu wèe kuó, kè ifei me nhò bonè ò bo kuómè wè nkánkè o yuu. ⁷ Onitidàù í dò kénhókè dèmarè ke yé Kuyie nhò d̀òmè kòò bo nkù dònne mu ke kù déúkunko, ke d̀ò onitipòkù kòò bo ndéúkunko o d̀ù. ⁸ Kuyie nyí t̀óté onitipòkù kó diwétiri ndi ke d̀ònè onitidàù, kù t̀óté onitidàù kperi ndi ke d̀ònè onitipòkù. ⁹ Kuyie nyí d̀ò onitidàù onitipòkù kpéi, kù d̀ò onitipòkù nwe onitidàù kpéi. ¹⁰ Dèè te kòo nitipòkù dò nkénkánkè o yuu, kè dèè benke Kuyie ntòrè ò yemè. ¹¹ Kuyie mborè onitidàù nè onitipòkù bè í cáá, ¹² kéndònnè onitipòkù yènnimè onitidàù borè, mè botí nku onitipòkù peimè onitidàù. Bèdè kè bè bohni Kuyie mborè.

¹³ Díndi wúó nkè dè wenni onitipòkù bo mbáámmè Kuyie nke í kánkè o yuuà? ¹⁴ Ti kó

mèborimè mièke dè dò nyifei nyi onitidòu yùti bo nhokùmè, ¹⁵ ke tú diyètìrì onitipòkù yùti bo nhokùmè. Ke yé Kuyie nkuù tì nhò duómme kè tì bo nhò kánké. ¹⁶ Kòò mǎu dó kè tì yete, wè nyé ke dò mmí nnè Kirisi kǎbe tǎbè tì í mǎke de kó mèborimè.

Kuyie nkó mudii

(Wénté Matie 26:26-29 nè Mariki 14:22-25 nè Duku 22:15-20)

¹⁷ N dó kè di kpannèmu. Di tiku mèè tímmè ke yo nKuyie nkó mudii, mè í di dǎri mǎsàà, mè pètínke di caàrimu. ¹⁸ Bè n nǎké ke tú di ãã tíí nkè metotímè mbo di cuokè, kè n tì yie ndikéè. ¹⁹ Metotímè ã nwennimu mǎnnì mari, kè bè bo banténè bèè kéri kuce sǎákù nè bèè yeté. ²⁰ Di ãã tíí nkényo mmùù dii í tú Kuyie nkǎmu. ²¹ Di ãã tíí mbá wè kòò nyo nho kó mudii mmu, wèè kpa kòò kàri dikònni kè betǎbè de ndi ke sànnè, kényà mǎnaà nkémuó. ²² Di í mǎke di cǎi di bo nyommè ke yǎ ndi naànàà? Yáà di sènkèrì Kirisi kǎbe tǎnni ndi, ke dó kéfeikúnne bèè kpa be kperè? Di dó n di nǎké ònti? Di dó n di sǎntemaà? Bìti! M báá di sǎnte.

²³ Ntènè ti Yiè nni nnǎké ì tié kè n yi ndi tùo: Bè yóó pǐ nkèè yènkè ti Yiè nYesu, kòò túóté pǎè, ²⁴ kémǎo Kuyie nkó mǎsàà nkóò wèrí kéduó nho tancòumbè ke dò: We mpǎè weè benkú ke dò m pǎ n kǎnti di kpéí. Nǎdǎrinè miè nke denniní n kpéí. ²⁵ Kè bèè cááké kédeè kòò túóté febòòfè kè bè duó nke dò: Fe mbòòfè fèè benkú ke dò n yǎ mmèè yó nte kè metaummè pǎmmèè dǎ. Nǎdǎrinè miè nyemǎrè yemǎu ke denniní n kpéí. ²⁶ Di cáá ndii mǎnni

de kòò pḗḗ ke yḗ nde kó febòòfè, di náá nKirisì kú mèmme di kpéí. Di yó mme nhḥ kòò yàa wḗtenní.

²⁷ Deè kpéí nte wèè bo cááké ti Yiè nkòò pḗḗ kḗyà o kó febòòfè ke í mannè, ò yeténè ti Yiè nkó tikònti nti nè o yī. ²⁸ Bá wè ò níí wénté omáà mesàà, ke né na kécááké ti Yiè nkòò pḗḗ kḗyà o kó febòòfè. ²⁹ Ke yḗ wèè bo cááké de kòò pḗḗ kḗyà de kó febòòfè, ke í bàte ò ce nhomáà ndi Kuyie nkó tibeénti. ³⁰ Deè kpéí nte kè bemuambe sū di cuokè nè tihùtì, kè besūkùbè ku. ³¹ Kè ti bekùnè timáà, Kuyie mbáá ti bekénè. ³² Kuyie nhḥ ti bekénè ké ti tié, dè bo yíemmè mme kè kù báá ti wḗnnénè kutenkù kḗbe kékpetínné.

³³ N kḗbe kè di níí tìi nke bo di Kuyie nkó mudìi, mbaanè ditḗbè. ³⁴ Kè dikònni níí bo wè wèè diní o cīḗtè kè di níí báá tíi kénce nKuyie nkó tibeénti. Kè n kàtoo dìi yìe m bo tūnte tìi kpaá.

12

Muyaánsààmù kó mutḥmmú

¹ N kḗbe n dó di bantému Muyaánsààmù pā yèè pā̀rè benitìbè.

² Di yḗmu ke dò ndi mu ndo í tū ndìi mḥnni Kuyie kè yebòkè yèè di yḥnti kè di feu sitenkaanli sīi í nḥ nke náá. ³ Kè Muyaánsààmù bonè onitì ò báá na késáá nYesu, kòò mḗu yī Yesu tú o Yiè ndè bonní Muyaánsààmù mborè nde.

⁴ Muyaánsààmù bo mumáà ndi, kè mu pā̀rè sū mù mpā̀ nyè. ⁵ Kuyie ntḥmmú sūmu ke tú Kuyie nkumáà kó mutḥmmú. ⁶ Ti bo mpī mmèè botí Kuyie ntḥmmú mè sūmu Kuyie nkumáà kuù né mè nti benkú. ⁷ Kè Muyaánsààmù pā wèè dìi pā̀nni

dì ntú timòu kó mesàà. ⁸ Muyaánsààmù òõ pāmu òmòu meciì nkó tináaàntì, kèpā otòu meyĩéítimè kpeti, ⁹ kèpā otòu metákùmè, kèpā otòu kòo mmiekùnkò bemuəmbə, ¹⁰ kèpā otòu kòo ndəəri tidièti, kèpā otòu kòo nnáá nKuyie mpāānāaàntì, kèpā otòu kòo nnə nke baàti Muyaánsààmù kpeti nè yebəkè kpeti, kèpā otòu kòo nnáá tináaàncàntì, kèpā otòu kòo nnə ke tì tònko. ¹¹ Demòu memme Muyaánsààmù kó mutōmmú mmu muù pāā nyepārè kè yè cǎǎ ncǎǎ mmù dó mēè botí.

Onìti omáà itùòti péu

¹² Onìti bo omáà ndi ke məkè itùòti péu, Kirisi kəbe kperè me ndò, kè bè sū ke né wē. ¹³ Timòu tínti Sifubə nè bèè í tú Sifubə, tidaati nè bèè í tú tidaati, Muyaánsààmù mmuù ti taunnè Kirisi bè ti ānné dī mōnnì bàtémmù ke pī mmutōmmú timòu ti mièke.

¹⁴ Kutùòti kumáà kuù í tú onìti, ì sūmu. ¹⁵ Kè tenaàcètè yete ke yĩ tē í tú tenòutè, tē í taunnè tikòntì. Tè báá na, tè baa tú tikòntì nti. ¹⁶ Kè ditoò yĩ dì í tú fənənfè, dì í taunnè tikòntì. Dì báá na, dì baa tú tikòntì nti. ¹⁷ Kè tikòntì timòu do ntú fənənfè nfe kè ditoò í bo ti yĩme kényo? Kè ti me ndo tú ditoò ndi kè dihōnnì í bo ti yĩme kényo kunóú. ¹⁸ Dèè te kè Kuyie nhānné itùòti onìti kunku Kuyie nkù dó mēè botí. ¹⁹ Kutùòti kumáà báá na kéntú onìti. ²⁰ Itùòti péu ì wēnné ke tú onìti.

²¹ Fənənfè báá na kénáké tenòutè ke dò: M bo na m máá, bá kaa í bo. Dīyuu me mbáá na kénáké sīnaàcèi ke dò: M bo na m máà bá kè di í bo. ²² Onìti kòntì kperè dèè kēñnì, dèè kó mutōmmú pētinke de. ²³ Onìti kperè dèè í dò nkéyà, ti de nyárí ke dè daati tiyààti. ²⁴ Kè itùòti tēi bo ti í sərì ì, Kuyie

nhānné bá kùù tùòti nè ku tōmmú mmu, kè tikònti kperε ti sàri dè kó mutōmmú pēēté itùòti tɛi kōmu. ²⁵ Kutùòti kumáà báá na kɛpí mmutōmmú iməu ì dò nkénteénnè itəbè mbε. ²⁶ Kè kutùòti kumáà fěũrì, itèi ɔ nfěũrìmu, kè dè kù naati, dè nnaati itèi.

²⁷ Diməu di tú Kirisi kó tikònti nti, bá wè kòò tu kutùòti. ²⁸ Mɛè botí nku Kuyie nhānnémè Kirisi kəbε miεke, meketimè Yesu tōrè, mɛdérímè bèè náá nKuyie mpāánáànti. Mɛtáámmè bèè tiè mbenìtibè Kuyie nnáànti, dε kó difōnkúò bèè dòòri tidietì nè bèè miεkùnkò bεmuəmbε nè bèè teénnè bεtəbè nè bèè baké nè bèè náá ntínáàncànti. ²⁹ Bεməu bεè í tú Yesu tōrè, bεməu bεè í tú bèè náá Kuyie mpāánáànti, bεməu bεè í tiè mbenìtibè Kuyie nnáànti, bεməu bεè í dəəri tidietì. ³⁰ Bεməu bεè í miεkùnkò bεmuəmbε, bεməu bεè í náá ntínáàncànti, bεməu bεè í tuònkò tináàncànti. ³¹ Tū ñwammúnè yepārè yèè pēēté yeteyè.

M bo di benke dèè pēēté dεməu.

13

Mɛdókùmè

¹ Bá kè n nə nke náá nyibotí iməu kó tináànti nè Kuyie ntōrè kpeti, ke né í məke mɛdókùmè, n dò nkubarìcírìkù nku bè bie nkù yoo kukànkànkù. ² Bá kè Kuyie nni mpā kè n nə ke náá ku pāánáànti, ke yé dèè sòri, ke yé mɛcii mmeməu, ke tá Kuyie nkè m bɛi nyetārè fūte, kè n né í məke mɛdókùmè n tú dɛtetirè ndε.

³ Bá kè n totí n kperε dεməu bεcīribè, ke duó m mää kè bè n cóu, kè n yí məke mɛdókùmè n tú dɛtetirè ndε. ⁴ Mɛdókùmè yìè nhō mmimmu, ke nitì, wè í

èènnè betòbè, wè í m̀ake tip̀t̀i, wè í m̀ake tefentè.
 5 Medókùmè yìè nyí d̀ari d̀èè í wenni, ò í wanti omáà kó muc̀ntimu, ò í m̀ake kemieke, ò ãã í nhu tináànti. 6 D̀è ãã í nnaati medókùmè yìè ot̀u d̀ò d̀i m̀nni meyei, d̀è ã nhò naati ot̀u d̀ò d̀i m̀nni ndi mesàà. 7 Medókùmè yìè nhãã c̀émmu, ḱntá, ḱmbaa, ḱmmi ndemou mieke.

8 Kuyie mpããnáànti náànm̀u yóó deemu, k̀è tináànc̀antii deè, k̀è meyié́tímèè deè, medókùmè me nyí yóó deè biti. 9 Yíe nti yé́ Kuyie nnáànti dikéè ndi, ke tì náá ndikéè. 10 D̀èè í ḱmmú d̀è bo tuakéní d̀i m̀nni k̀è d̀èè ḱmmú k̀è d̀èè p̀éé́tému.

11 N do tú d̀i m̀nni debire ke náá ntibíkénnaànti nti, ke m̀ake mebíkényèmmè, k̀è n yehtotí tú ibikénkpeyi, ke kòté ke yoo debikénkperε. 12 Yíe nti wúó nkè d̀è d̀ò nha ã nwúómmè mme oniti dihuri, de m̀nni ti bo yà páíí. Yíe nti yé́ dikéè ndi, de yìè ke bo yié́tè páíí Kuyie nti yé́ m̀èè boti.

13 Yíe ndenennè d̀ètããti die ndèè bo: Metákùmè, ti bo mbaamè d̀èè kpaaní nè medókùmè. D̀èè p̀éé́té d̀eterè deè tú: Medókùmè.

14

Tináànc̀antii nè Kuyie mpããnáànti náamm̀u

1 Wammúnè meketimè medókùmè, ke múnke ndó ḱm̀ote Muyaánsààm̀u kó yepã̀è, ḱenwanti d̀ake di bo nnáammè Kuyie mpããnáànti. 2 Wèè náá tináànc̀antii ò náánnè Kuyie nku, ke yé́ benitibè í yomè ò tú mù, ò náá ndisò̀r̀i kpeti nti Muyaánsààm̀u

ò duó ntì. ³ Wèè nàá nKuyie mpããnáàntì, ò nàánnè benìtibè mbe ke bè kpénkùnkò, ke bè tiè nke yáúkùnkò be kòntì. ⁴ Wèè me nnáá tináàncàntì ò kpénkùnkò omáà ndi, kè wèè nàá nKuyie mpããnáàntì kòo kpénkùnkò Kirisi kòbe.

⁵ N dómu dimou di nnáá ntináàncàntì ke né dake dó di nnáá nKuyie mpããnáàntì, wèè nàá nKuyie mpããnáàntì ò p̄ḗtému wèè nàá tináàncàntì, kè de yié nsàá í tì tùòmmu Kirisi kòbe kè bèe kpenke. ⁶ N kòbe kè n kòtoo di cie ke di nàánnè tináàncàntì, dè bo di teennàà? Kè m me ndi nàké Kuyie nkó disòrì kpeti yoo n di yié mecii, yoo n di nàké nKuyie mpããnáàntì, yoo n di duó nKuyie nkó itié, dè báá di teennàà?

⁷ Wénténè fetārifē dōmmè yoo kukùtìdùkù. Kè bè eu yoo bè bie nke í baàtì a bo yīme kēbanté tì autì botí nku. ⁸ Kè wèè eu tekpāriheutē, kòò í baàtì, we mbo báátí kékote dikpānnì. ⁹ Mèè botí nku kè di náá tináàncàntì kè bè í yo di tú mù dè bo ndò ndetètìrè. ¹⁰ Tináàntì bomu kutenkù miēke ke sū, bá kùù botí nè ku náàntì. ¹¹ Kòò mōu n nàánnè tináàntì n yí yo tì ò ñ ndò nhokpákparì nwe m borè kè n dò nhokpákparì o borè, ¹² kéndōnnè di waàmmè Muyaánsààmù kó yepārè, wammúnè yèè bo íteénnè Kirisi kòbe.

¹³ Wèè nàá ntináàncàntì, wèè mōo Kuyie nkè kùu ò pā kòò nnò ke tì tùònkò. ¹⁴ Kè m báá nKuyie nè tináàncàntì, n yèmmè mèè kù báá ndè í tú n ciì. ¹⁵ N dò nké dè dōòmu dèdè. M bo mbáá nKuyie nnè tináàncàntì, kémbáá nKuyie kè bè yo n tú mù. Kéndiè nè tináàncàntì kéndiè kè bè yo n tú mù. ¹⁶ Kè nsà kàa sántí Kuyie nnè tináàncàntì, bèè kàri kè bè í yo a tú mù bè bo yīme ké da wēnnénè ke dò: Dè mme

ndò? ¹⁷ A sǎntí Kuyie nkè dè wennimu yie, dè né í teénnè bεtǎbè.

¹⁸ N sǎntí Kuyie n náámmè tináaǎncànti ke di pǎēté dimou. ¹⁹ Kè m me mbo benìtibè tikú dè, m bo béimmè yetannò yènúmmù kè dèe bè teennè, dè pǎēté m bo nákémmè tináaǎncànti yetannò sikou sikou kè bè báá keè n tú mù.

²⁰ N kǎbe bá mmǎkenè ibí kó iyèntotí, di né ndò nyibí meyei nyínkè, kè di yèntotí dò mbenitímómǎmbe kpeyi. ²¹ Tì wǎrimu ke tú:

M bo duó nkè ibotí tǎi
 náké n kó benìtibè n náaǎnti,
 m bo duó nkè bepòðbèe
 bè nàké n náaǎnti,
 bè me mbáá ti kènté.

²² Tináaǎncànti benkú bèè í tǔ bèmbe Kuyie nku kó muwǎrimú. Kàa bo nákémmè Kuyie mpǎānáaǎnti dè benkú Kirisi kǎbe kù kó muwǎrimú.

²³ Kè Kirisi kǎbe tíí nke náá ntináaǎncànti bemou, kè bewedǎumpàmbè yoo bèè í tǔ nKuyie nkè bè dè bo, bè báá yí di wàátáá? ²⁴ Bemou kè bè me nnáá nKuyie mpǎānáaǎnti, kòo wedǎumpànwè yoo wèè í tǔ nKuyie nkòò dè bo, ke kèè bè náá ntì, tì bo ò teennè kòo banté o yei. ²⁵ Kòo yèmmè kpeti tì sòri kè tì feité, kòo sǐnné kébántè Kuyie nkébanté Kuyie mmènke bomè di cuokè.

Di bo ndǎarimè kè dikǎnkǎðnni bá mbo

²⁶ N kǎbe kè di níí tíí nke bo bántè nKuyie, bá wè wèè dǎò Kuyie nhò duó ntì. Kè yie ndèntè feyènfè, otòu duó nyitié, kòo tòu náké Kuyie mpǎānáaǎnti, kòo tòu béi ntináaǎncànti, kòo tòu tì tùo, kè dèe teennè Kirisi kǎbe kè bèe kpenke. ²⁷ Kè di níí náá ntináaǎncànti, benìtibè báá pǎēté bèdébè

yoò bètāāti, kénfeinko betòbè, kòò mǎu tì tùònkò.
²⁸ Kòò mǎu í bo wèè bo ti tùò, á ncíéké Kuyie ncíètè miéke, kénnáá nhamáà nè Kuyie. ²⁹ Bèè nàá Kuyie mpāānāāntì bè mbo bèdébè yoò bètāāti kénnáá nke feinko betòbè, kè betòbè tì wèi ke bo yà tì bo ntú Kuyie nkpeti. ³⁰ Kàa nàá, nkè Kuyie mbenke otòu tìmatì, a cíéké kóò feí. ³¹ Di bo na kénnáá nKuyie mpāānāāntì ke feinko ditòbè, kè dèe yie nkè di yíe benitìbè mecii nke yáúkùnnè be kòntì. ³² Wèè nàá nKuyie mpāānāāntì ò dò nkénnommu ke pīi nhomáà. ³³ Kuyie nyí tú dikònkònni kòku, kù tú diwèi kòku nku.

³⁴ Kéndònnè dè dòmmè Kirisi kòbe tīrè yemou, n dós dè mme ndo ndi ciè. Benitipòbè ní ncíéké Kirisi kòbe tīrè miéke, ke yé ikuó tùmè bè ñyòòmu. ³⁵ Kòò nitipòkù me ndós kébeke tìmatì nti, wèe beke o dòu təcíètè, dè í wenni onitipòkù bo nnáámmè Kirisi kòbe tīnni miéke.

³⁶ Kè di dós kéyete de kó tináāntì, Tináānsààtì í yènní dī borè, bè tì ndi nàkému. ³⁷ Kòò mǎu yèmmè dò nhò tú Kuyie mpāānāāntì náāntò yoò ò mòke Kuyie nkó dipānni mari, wè nyé ke dò n di wàri tì tú ti Yìè nkó ditannùu ndi. ³⁸ Kòò mǎu yete de kó tináāntì, ti múnke ò yetemu.

³⁹ N kòbe nwaānnè di bo nnáámmè Kuyie mpāānāāntì, kòò mǎu dós kébéi ntināāncàntì, di báá ò bàá. ⁴⁰ Dí ndòori demou kè dè wenni bá dikònkònni bá mbo.

15

Yesu kumè ke yànté

¹ N kòbe n dó ké di dente Tináaṅsààtì n di nàké tìnti, kè di tì yie nke tì pī tei tei. ² Kè di kpaá tū nti n di nàké mèè botí Kuyie mbo di deeté, ke mēè dake di yie ntì, di ti yie ndetetirè nde.

³ N kèè tì, n ti ndi nàké, tì tū Kirisi ku ti yei nkprí, kéndònnè ti wàrimè nè dimònnì. ⁴ Kè bèè ò kũnné kòo yánté diyie tãánni yie, kéndònnè tì wàrimè, ⁵ kébenke omáà Pieri, de kó difōnkúò kébenke omáà o tancòumbè epíítè nè bèdébè, ⁶ kéwēte kébenke omáà o kòbe dimònni dimáà mieke, bè bo mpēēté sikousinùmmù (500). Bèmapè kúmu kè besũkùbè kpaá fòu. ⁷ Kòo wēte kényíe kébenke omáà Isaku nè Yesu tōrè yemou.

⁸ De kó difōnkúò kòo dente ké m benke omáà, mí nwèè do í mànnè. ⁹ Mí tu Yesu tōrè kóo sàmpòu, n do í mànnè bè nni ntú Yesu tōnni, ke yé n fēũmmè Kirisi kòbe. ¹⁰ Nè Kuyie nkó mesàà nkprí nkè ñ tu n tū wè, kù n dòò mèè sàà nyí yè detetirè. Ke yé m pīmmè mutōmmú ke pēēté Yesu tōrè teyè yemou, mí í pī nde kó mutōmmú m máà, Kuyie nkó mesàà mèè m bonè. ¹¹ Mí nnè Yesu tōrè teyè ti wē nke náá Tináaṅsààtì timáà ndi kè di ti nyie.

Ti yóó yántémè

¹² Ti di nàké ti kó diyuu tū: Kirisi ku ke yánté. Dè dòmmè kè bèmapè di mieke tū becírìbè í yóó yánté? ¹³ Kè mukúkéyántímù í bo Kirisi na bá nku ke yánté. ¹⁴ Kè Kirisi do í ku ke yánté ti náá ntì na ntú detetirè nde, kè di ti tã detetirè. ¹⁵ Kè becírìbè í yóó yánté tínti Yesu tōrè ti na ntú siyáábísi yembè mbe, ke yé ti tùmè Kuyie nduó nkè Kirisi yánté. ¹⁶ M bo yíe kébéi nke dò kè becírìbè í yóó yánté, Kirisi tū mmúnke í yánté.

17 Kè Kirisi ku ke í yáńté di yie ntí tú detetirè nde, kè di kpáá di yei mmieke. 18 Kè Kirisi kòbe bèè ku kè bè feti. 19 Kè ti do mbaa Kirisi bo ti duómme ketenkè kie nkperè nde, tì na ntú besénnibè kètibè.

20 Kirisi weè tú oketiweè ke yáńté, kè dè bo yie nkè bèè kú kè bèe yáńté. 21 Ke yé onìti omáà weè temè kè mukũũ ntanní, mæè botí nku onìti omáà yó ntemè kè becírìbèe yáńté, 22 kéndònnè Adammu kúmè kè benitìbè bemou kã, mmæè botí nku Kirisi yáńtémmè bemou kè bè yóó yáńté. 23 Bá wè nè o fíè mme, Kirisi weè tú oketiweè wèè ku ke yáńté, ò bo wètení dìi yìè kéduó nkòo kòbe yáńté. 24 Kirisi bo na dìi mònni bekperìbè bemou, bediebè bemou nè yebòkè yemou, kéwète kéduó ntikpàti o cice Kuyie, kè kutenkùu deè. 25 Ke yé Kirisi weè yó ntúmè okpàati ke kémùnè Kuyie m bo ò duómme o kpantídèntòbè kòo bè cùti. 26 O kpantídèntòu sòwwe ò yóó na wè tu mukũũ. 27 Ti wàrimu ke tú: Kuyie nhò baá ndemou, bè né í yé nhò baké nè Kuyie nkùu ò baá ndemou. 28 Demou dè bo bóuté dìi mònni Kirisi, o mómmuò nhò bo bóuté Kuyie nkùu ò duó ntikpàti. De mònni kè Kuyie nkùu mbaké demou, demou páíí.

29 N yo kè bè tu, di mieke bèmabè duó nkè bè bè ànnè bàtèmmù be kòbe bèè ku be kpéí. Kè mukúkéyáńtìmù í bo, de kóo bàtèmmù tukúnè ba? 30 Ti mómmòmbè ba nte kè ti káári mukũũ nyemàrè yemou? 31 N kòbe, n káári mukũũ nyewe yemou ndi, kè dè n naati nè díndi ti wèrímè ti Yìè nYesu Kirisi mieke. 32 Ketenkè kie nkó ticuuti kpéí nke m manèmè yekpamaà Efesi èi miekaà? Kè becírìbè í yóó yáńté, tǒntinè dikotinùu marì tí nyo nke yò, nke

yé ti naa yóo kúmèmu.

³³ Nyénè ke dò nkàa naitinè wèè borimé í wenni a kōme ã ã sīntemu. ³⁴ Daatenè ke yóu meyei nkéndòori mesàà, bèmabè di mièke keté ke í yé Kuyie, m bēi nti kè ifei ìi bo di pī.

Ti yóo yánténè tì kǎntì

³⁵ Kè dè yèmmè òmòu bo yī bécírìbè yóo yánté òmme botí? Bè yó mmòke ònti kǎntì? ³⁶ De yiè ntú kuyèinkù nku, ò í yé ke dò, nkàa buotí ditebii di ã ã kúmu kè mutie né na kékótáà? ³⁷ Bè ã ã í mbuotí kuye, bè ã ã buotí medibii mme yoo ditebii mari, bè me nhō ntidibotí timou. ³⁸ Kuyie nkuu duò bá tì diitì ti kó kubotí, bá mùu tie mu botí.

³⁹ Benitibè nè iwū ã nè tiwanwanti nè sinò dè í wē ntikǎntì.

⁴⁰ Keĩnkè kperè nè ketenkè kperè dè í wē ntikǎntì, demou dè wennimu kè de wenniku né cáá. ⁴¹ Kè keĩnkè kperè wète ke cáá, diyie nè otánkù dè wenniku í wē, siwàá me nyí wē nkuwenniku.

⁴² Mèè botí nku, bè kūnné onitì nè tì kǎntì ã ã pāākemu, ò yóo yánténè tì me nyí yóo kú. ⁴³ Bè ã ã nkūrì onitì kòò í wenni, ke bo yánté ke íwenni, ké nhò kūrì kòo kpa muwērímú ke bo yánté ké mmù mòke mediè. ⁴⁴ Bè kūnné tì kǎntì do mòke ketenkè kó mufòmmu mmu, tì yóo yánté kè tì yó mmòke keĩnkè kōmu. Kè ketenkè kó mufòmmu bo, keĩnkè kōmu múnkè bomu. ⁴⁵ Onitì kètiwè Adammu do mòke ketenkè kó mmufòmmu mmu, kè Adammu sōnwe Kirisi tú muyaá ke duò mufòmmu. ⁴⁶ Ketenkè kó mufòmmu muu ã ã keté, kè keĩnkè kōmu ntūnní, dè báá na kéceete. ⁴⁷ Kuyie ndòò Adammu kètiwè

nè mutáá mmu, kè Adammu dérínwè Kirisi cùténí keĩnkè. ⁴⁸ Bèè tú Adammu kètiwè kɔbe, bè màke ketenkè kó mufòmmu mmu kè Adammu wèè cùténí keĩnkè kòo duò nkèĩnkè kó mufòmmu bèè tú o kɔbe. ⁴⁹ Di mmònnì tì dònne Adammu bè dònne wènwe mutáá, nkè de mònne kpaaaní kè ti bo dontenè wèè cùténí keĩnkè.

⁵⁰ N kɔbe ntenè n dó ké di náké tì, ketenkè kó tikòntì tìi í tati Kuyie nkprààtiyuu mieke, ke yé tìi kòntì yóo pãake tì báá na kémbo sáá.

⁵¹ Ntenè disòrì kpèti n dó ke di náké tì: Tì í yóo kú timou dɔke, ti yoo ceetemu. ⁵² Kutenkù deemu kó teheutè bo kuó ndì mònne, kè ti ceetemu mecãã nfenònfè kòo kámii tēmè, kè becírìbèe yánté kè ti mmàke tikòntì tìi yó nfòu sáá. ⁵³ Tikòntì tìi pààkù kè tìi naá ntìi í yóo pãake, kè tìi kɔ nkè tìi naá ntìi yó mbo sáá. ⁵⁴ Tikòntì tìi pààkù tì bo naá ndì mònne tìi í yóo pãake, tìi kɔ nkè tìi naá ntìi yó mbo sáá, de mònne kè dèe dɔò tì wàrimè ke tú: Ò na mukũũ.

⁵⁵ Mukũũ nyé a nakùmè kòte kè?

Yé a kpānni kòte kè?

⁵⁶ Mukũũ nkó dikpānni tu meyei mme, kè meyei nkó muwērímú tú ikuó. ⁵⁷ Tì sánti Kuyie nkùu tì duó mmuwērímú nè tì Yiè nYesu Kirisi borè.

⁵⁸ Kè dè dò memme, n kɔbe nfííkúnè tei tei, kè di kòntì nyau, kè di pĩ nti Yiè nkó mutōmmú kè dè kèrì de ìkè, kényé ke dò ndi pĩ mùu tōmmú tì Yiè nkpréi mmù í yè detetirè.

16

Bè pã yèè pãrè Kirisi kɔbe bèè bo Sedisademu

1 Dèè tu yepārè bè pã nyè Sedisadèmmu kòbe, ntenè n tiè ntì Kirisi kòbe bèè bo Kadasi. Di dò nké ti ntũnne. ² Bá tēè om̄pùtè bá wè ò níí deite ò dó kēpã kè dè mmamè kédoū nho cīētè, ke báá mbaa m bo tuokoomè kè di né cuó yepārè. ³ M bo tuokoo dii mōnni m bo wāri yepáte kēduó ndi tãātè bè kè bèe kōtenè de kó yepārè Sedisadèmmu. ⁴ Kè dè me ndò n kōtemu, bè n neinè.

Pɔ̄ri kó icē

⁵ N yó nkōroo di cie kēyè Maseduōnni nwe, n dò nké ke nyè. ⁶ Kè dè yèmmè m bo mōnte di cie kēdeè diyōō, kè di n teēnnè kè n na kékōte n dò nkékōte kè. ⁷ N yí dó kē di yà maa kēpēētè, n dó tí mbo kēmōntemu kè nsà kè Kuyie ndó.

⁸ N né yó nkpaá die nde Efēesi kētuoKENÈ Pāntikoti. ⁹ Kuyie nkpetému kuce kè m bo pī mmutōmmú die mbá n kprantídētōbè me nsūmè.

¹⁰ Kè Timōntee tūokoo di ò cōuté kōo yèmmè báá caàrè, ke yé ò pīmmè Kuyie nkó mutōmmú mmu ke n dōnnè. ¹¹ Om̄ò báá ò sēnkèri, di ò teennè kōo wētēnínè diwèi, nhò bàamu nè o kòbe bèè ò cie.

¹² N yáúkūnkōmu ti kou Apodoosi kōnti ke tú wèe neinè betōbè kékōtoo, kōò tu o yèmmè í yie, kè mè yie ndi mōnni ò bo kōtoo.

Pɔ̄ri bè nàké tì mesōmme ke bè cau

¹³ NdaKENÈ, kè di tākūmè níííú kè dí mmōke dikōmbùò kēnkpeñni Kuyie nkó kuce miēke. ¹⁴ Di dōri dè demōu di nde dōōri nè mēdókūmè.

¹⁵ Nyénè Setifannaasi nè o cīētè kòbe kpéi, mbèè keté ke cōuté Kirisi Akayii tempē mmiēke ke duó mbemaa Kirisi kó mutōmmú, ke teēnnè Kirisi kòbe.

16 Ndénè de kó benìtìbè botí nè bèè kó dimàà bè wě́nè ke pī mmutōmmú.

17 Dè n naatimu ke yé m mu nyí kòtoomè kè Setifannaasi nè Fəritinnatuusi nè Akayikuusi kè bè kàtení ke n teennè. 18 Ke yáúkùnnè n kòntì bè yáúkùnnè mèè botí di kpɛti. Nsāntínè de kó benìtìbè botí.

19 Kirisi kəbe bèè bo Asii bè di dɔunko kè Akidaasi nè Pirisiidi nè Kirisi kəbe bèè tiku be cɛtè kè bè di dɔunko nè ti Yiè nkó metaummè miεke. 20 Kirisi kəbe bèè bo die mbeməu bè di dɔunko.

Ndóunnè ditəbè nè diwèi.

21 Mí mPəəri mû wəri mudəummu muu nnè n nòùtè.

22 Kòo mǝu í dó ti Yiè, Kuyie nhò cǝǝ. Maranata - Ti Yiè, nwɛtení!

23 Ti Yiè nYesu kó mesàà ní ndi bonè.

24 N di dómú diməu nè Yesu Kirisi kó metaummè miεke.

Bibiri Kuyie Nnààntì Pátírì
The Holy Bible in the Ditammari language of Benin

copyright © 2001 SIM International

Language: Ditammari

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-05-31

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Apr 2023 from source files dated 1 Jun 2022

5e2d0f12-f1d8-567b-bf98-cf1de4599d16